

Posudek vedoucí diplomové práce:

Iva Deylová: *Huehuetlatolli* – morální ponaučení nejen starých Aztéků (Ústav románských studií FF UK, 2008)

Ve své diplomové práci se Iva Deylová zaměřila na velmi specifický literární žánr – tzv. *huehuetlatolli*, tedy morálně zabarvené promluvy pronášené v rozmanitých kontextech a směřující k různým adresátům (k dětem a dospívajícím, těhotným ženám a novorozencům, k novomanželům, ale také k panovníkům či dokonce k božstvům), od předkolumbovských dob oblíbené mezi nahuasky hovořícími obyvateli Mexického údolí. Pokusila se zasadit tento typ textů do kontextu nahuaské kultury, podrobila jej standardnímu literárnímu rozboru a v závěru demonstrovala jeho přežívání v současném Mexiku.

Jakékoli studium předkolumbovských literatur nutně naráží na bariéru nedostatečně dochovaných, respektive přetransformovaných pramenů. Jakkoli obyvatelé Mexického údolí užívali písmo, většina *huehuetlatolli* a podobných literárních útvarů byla tradována ústně. První písemnou podobu získaly tyto texty až díky působení misionářů, především františkána Bernardína de Sahagún, na počátku koloniálního období. Dostupné jsou vesměs v překladu do španělštiny, a o přesnosti překladů/parafrází (které diplomantka označila vynikajícím novotvarem „sekundární pramen“ - s. 42) debatují badatelé již řadu desetiletí. Deylová všechny tyto skutečnosti zohlednila, shrnula názory respektovaných autorů, doplnila je o vlastní – promyšlené a uvážlivé – postřehy, nicméně rozumně dospěla k jedinému možnému závěru: je třeba pracovat s prameny v té podobě, v jaké se dochovaly, nebo na jejich výzkum zcela rezignovat.

Vedle sporů o samotné zařazení *huehuetlatolli* a dalších nahuaských slovesných útvarů do „literatury“ v evropském slova smyslu vedou badatelé spory i o jejich klasifikaci. I v tomto případě autorka diplomové práce nejprve shrnula dosavadní stav bádání a poté nabídla vlastní řešení, vycházející sice z děl takových autorit, jak jsou Miguel León-Portilla a Ángel María Garibay, ale v konečném důsledku opřené o vlastní interpretaci dostupných zdrojů. (s. 25-41). V následující kapitole, věnované kompozici, jazyku a stylu *huehuetlatolli* (s. 41-49), se pak ještě jednou vrátila k problému autenticity dochovaných textů z koloniální doby. Vzhledem k zásadní odlišnosti nahuaské a evropské literatury (z nejdůležitějších stylových prvků pojednala Deylová podrobně metaforické a metonymické vyjadřování, rytmické uspořádání vět, paralelismus a difrasismus, tedy využívání dvojic metafor vyjadřujících jednu myšlenku –

s. 45) byli autoři prvních záznamů nahuaské „poezie v próze“ nuceni k zásadním úpravám, přesto ale lze z jejich textů dešifrovat přibližnou podobu originálních textů.

Poslední kapitola je věnována vývoji žánru *huehuetlatolli* po příchodu Evropanů. Zmíněna je skutečnost, že se první generace misionářů inspirovala tradičními proslovky při přípravě kázání. Jestliže pak pro další tři století neexistují prameny, které by dokumentovaly přežívání této tradice (jakkoli si jazyk *nahuatl* zachoval svůj význam především v prostředí venkova), ve 20. století byla v různých částech Mexika texty tohoto typu zaznamenány a v mnohém si zachovávají rysy, které tak jednoznačně identifikují *huehuetlatolli* raně koloniální doby. (V této části práce Iva Deylová využila výsledků terénního výzkumu provedeného Vendulou Hingarovou, doktorandkou Střediska ibero-amerických studií FF UK. Je třeba vyzdvihnout výsledky vzešlé ze spolupráce studentů v rámci fakulty, což bohužel dosud není zcela běžnou praxí.)

Celkově je třeba diplomovou práci Ivy Deylové hodnotit jako velmi zdařilou. Autorka prokázala jak bezpečné zvládnutí faktografie, tak schopnost číst prameny samostatně a reagovat kriticky na názory autorit. Doporučuji ji samozřejmě k obhajobě a navrhuji její hodnocení známkou výborně.

Praha, 15. září 2008

Doc. Markéta Křížová, Ph.D.

Středisko ibero-amerických studií FF UK